

W. KRUGER en D. C. BREED.

Eksekutie op 17 Oktober 1901, te Cradock.
Veroordeeld door een krijgsraad.

W. Kruger was van zijn jeugd af aan een Christen. Hij hield veel van biduren, als jongeling had hij dikwels met een makker biduur in het veld, waar geen oog hen zien kon dan alleen God. — Hij was de bestuurder van de plaats van D. Michau in het distrikt van Cradock, van waar hij zich bij de burgers aansloot.

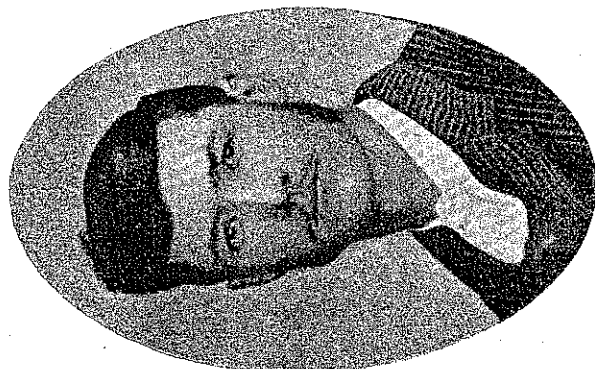
Beiden, Kruger en Breed, werden met Komdt. Lötter's kommando gevangen genomen, op die vreselijke morgen, toen zij in een schuur omsingeld werden in het distrikt Graaff Reinet. Het was hier waar Kruger vijf wonden kreeg. Zij werden als gevangenen eerst naar Graaff Reinet en later naar Cradock gezonden.

Op de 16de Oktober 1901, te twaalf uur, werden zij op de markt, aan elkander geboeid, gebracht en in tegenwoordigheid van vele toeschouwers ter dood veroordeeld.

In de namiddag om vier uur werd verlof aan Ds. J. C. Kruger gegeven om vier uur met hen door te brengen. Wij geven het onderhoud met hen in zijn eigen woorden.

Ik ontmoette hen in een der cellen met de andere gevangenen. Ook een paar wachten en Mr. Wilson Sr., die met mij ging, waren tegenwoordig. Die middag waren zij aangedaan en zeiden mij dat zij die morgen tezamen met de andere gevangenen een biduur hielden en dat zij konden voelen dat zij ter dood zouden veroordeeld worden.

Kruger rolde een traan langs de mannelijke wang — als hij sprak van zijn vrouw en vier kinderen, die hij

W. KRUGER.

D. C. BREED.

moest achterlaten — ook zijn oude moeder. „Maar,” zei hij, „ik laat ze in Gods hand.”

Breed was zeer aangedaan als hij sprak van zijn land (Vrijsaat) en zijn ouders. Hij zeide mij dat hij weduwnaar was. Hij wilde mij een zakbijbelje geven om aan de heer J. Coetzee uit Middelburg te geven, een horloge en andere artikeltjes om aan zijn ouders te bezorgen, doch ik mocht ze niet nemen en verwees hem naar de gevangenisbewaarder. Wat daarvan terecht kwam, weet ik niet.

Ik las Ps. 51, sprak een woord van troost, vooral over vers 19: „Een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten.”

Hun beider ogen glinsterden van tranen, staarden vast in de mijne. Was of zij elk woord van mij wilden nemen. Het was een woord van hart tot hart. Ik deed een gebed. Ik vroeg aan Kruger — daar hij een rebel was — of hij zich niet bezondigd had? Waarop hij zei: Nee! de enige drijfveer die mij bewoog op te staan, was het lijden der vrouwen en kinderen. Ik ben overtuigd dat God mij daartoe geleid heeft.”

Het uurtje was verstreken en men moest uiteen.

Niet lang nadat Ds. Kruger hem verlaten had, kwamen zijn vrouw en vier kinderen, zijn moeder en drie zusters, ook een zusterskind, om hem te zien. Zij brachten wat koek en koffie mede, maar werden niet toegelaten om het hem aan te bieden. Toen zij hun bittere teleurstelling hierin aan hem mededeelden, zeide hij: „laten zij het maar houden, ik heb iets beters.”

Doch wij laten liefst zijn vrouw ons de beschrijving geven van wat hier voorgevallen is. Zij zegt: „Toen wij de gevangenis binnen kwamen, werd hij geroepen. Hij kwam uit zijn cel, met een gelaat als van een engel. Na allen gegroet te hebben onder vele tranen, vroeg ik hem: „Hoe gaat het toch?” Na een poosje gewacht te hebben, zeide hij: „Moeder (want zo noemde hij mij altijd) het gaat goed.” Wij konden bijna niet spreken, want de ogen blikken daar tussen die dikke muren waren zo uiterst

plechtig. Wij hadden maar een kwart uurtje om afscheid te nemen van hem die ons zo dierbaar was. Zijn zuster vroeg hem: „Mijn broeder hebt gij het kunnen denken?” „Ja,” was zijn antwoord, „ik heb het alles geweten.” „En wanneer,” vroeg zij, „zal het wezen?” Hij antwoordde: „Morgen te zeven uur, Ach! Was het toch maar nu,” zeide hij, „want hoe eerder hoe beter, wat mij aangaat, ik geef er niet om, ik ben klaar, maar (naar ons ziende) ik ben jammer voor u.” Zijn vrouw ziende, zeide hij: „En moeder, ik weet gij hebt al bittere mara's gehad en ook nu, maar wees tevreden, gij zult een mooie kroon ontvangen, want ik weet gij zijt een kind van God.” Ik zeide toen: „Als ik een kind van God ben, waarom moet ik dan zo bitter lijden, wat moet ik nog hier doen? Ik kan niet blijven.” „Nee,” zeide hij, „moeder, gij hebt nog werk voor de Here, en gij weet die de Here liefheeft, kastijdt Hij, en Hij heeft beloofd een man der weduwen en een Vader der wezen te zijn. Wees tevreden, God zal voor u zorgen. Hier zit mijn broeder Breed, ik heb hem ook gewonnen, tezamen waren wij altijd en tezamen zullen wij sterven en voor Gods troon staan; ook mijn broeder die gevallen is, toen wij gevangen genomen werden, verlangt al naar mij. Jullie weet, de Here heeft mij geroepen tot dat werk, en nu is mijn werk afgedaan. Ik ben altijd een smart-drager geweest, maar nu ga ik om een kroon te dragen. Ik kon ook maar daar gevallen zijn, want ik kreeg vijf wonden, een zware wond, nu nog niet geheeld, maar ik had nog werk te doen, ik moest nog zielen voor de Heer winnen, doch nu is mijn werk afgedaan.” Voor zijn moeder staande, sloeg hij met zijn hand op zijn borst en zeide: „Moeder, hier is uw zoon, doch nu niet meer uw zoon, nu Gods kind,” en naar mij wijzende, zeide hij: „Moeder, daar is uw kind, neem haar. Ik heb voor julle jammer want ik weet onder welke omstandigheden gij achter blijft, maar ik beveel u allen aan God.” Naar zijn kinderen ziende, zeide hij: „Kinderen, wees toch zoet en gehoorzaam aan uw moeder, uw papa zal op julle wachten in de he-

mel." Hierop nam hij zijn bijbel en gezangboek en zeide aan mij: „Lieve, neem dit voor u, het was mij een licht op mijn pad en een lamp voor mijn voet. Kijk in Filipp. 1, lees het hoofdstuk, maar neem vers 21 voor u: „Want het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin" en ook gezang 119 laatste vers: „Die hoop moet al ons leed verzachten....."

Na allen gegroet en aan God aanbevolen te hebben, ging hij terug naar zijn cel (de vijftien minuten vlogen zo snel voorbij) omkijkende en de hand opstekende alsof hij ons wilde toeroepen: „tot wederziens, tot wederziens daarboven". Op kommando oefende hij een gezegende invloed uit, menigeen heeft getuigd, dat Willie Kruger in Gods hand het middel was hem te redden. Het droevig gezelschap verliet de gevangenis. Ach! wie kan de smart beschrijven!

In de avond schreef hij zijn laatste vaarwel aan zijn vrouw, als volgt: —

CRADOCK (Gevangenis.)
De 16de Okt. 1901.

Een woord tot troost aan mijn liefste!

Ik was geroepen tot mijn werk, zoals gij zelf weet, waartoe God de Heer mij geroepen heeft. Ik heb getracht getrouw te zijn als dagloner, en Gods hand was met mij. O! mijn liefste, betreur mijn heengaan toch niet. Mijn drinkbeker is vol geworden en zal ik de drinkbeker niet drinken die mij de Vader gegeven heeft! O! mijn liefste, mijn pelgrimsreize naar de eeuwigheid is bijna ten einde. De voorsmaak van de hemel is reeds zoet in deze dagen, dat ik kan zeggen: „Het leven is mij Christus, maar het sterven is mij gewin." Ik drink die beker, het is bitter, het is zwaar voor vlees en bloed, maar mijn Jezus ledigde het tot de droesem toe voor mij.

Ach! wij vinden waar wij staren, niets bestendigs hier beneen. Weg zonden, zwijgt lusten, hier kan ik niet rusten in des vijands gebied. O mijn liefste — ik gedenk aan de aangename levensdagen van bijna 14 jaren. O! hoe zoet

was ons samenleven, maar o! wat zal het heerlijk zijn als wij eens bij Jezus zijn. Daar zullen wij ook vroeg gestorven vrienden ontmoeten.

Deze gedachte kwam bij mij op, vier dagen vóór wij gevangen genomen werden, en ik zeide het aan de broeders, want mijn hart was zeer, dat er geestelijke achteruitgang bij ons was. Ik zeide hen later, wij werken zo lang het dag is, want de nacht komt wanneer niemand werken kan, en dat het vreselijk zal zijn als wij tot de bergen zullen moeten gaan die op ons vallen en tot de heuvelen die ons bedekken. Maar Gode zij dank, er kwam leven in ons. Laten wij aan de eeuwige dingen vasthouden. God is een warmaker van Zijn Woord. Hij laat geen bidder staan. God de Heer helpe ons allen om aan Zijn beloften vast te houden.

„Komt treên wij dan gemoedigd voort
In 't vast vertrouwen op Zijn Woord.
Hoe moelijk ons de weg ook schijn
Het eind zal zeker zalig zijn."

W. S. KRUGER.

De volgende morgen te half zes uur kwam ik weer bij hen, zo luidt het verslag van Ds. Kruger. Zij waren juist klaar met wassen en kammen en bezig een kop koffie en brood te nuttigen. Zij ontmoetten mij blijmoedig met een glimlach op het gelaat. Ik vroeg hen hoe zij de nacht doorgebracht hadden, waarop zij antwoordden „harmelik, we hebben wat geslapen."

Breed zeide dat hij nog veel moed omtrent de oorlog had.

Ik las Joh. 14: 1—12 en vs. 20—31. Ik zeide tot hen dat de gelovige zelfs bij 't naderen van de dood niet behoefde ontroerd te worden. Waar men Jezus Christus heeft, kan niets ons ontvoeren. Zij verzekerden mij met kracht en klem, dat zij de Heer kenden en dat zij niet vreesden. Breed zeide: „De Heer heeft mij wonderlijk en merkbaar gered in deze oorlog — en nu is het Zijn wil

dat ik sterven zal voor mijn land en volk, ik ben tevreden zoals Hij het wil. Ik ben bereid Hem te ontmoeten.

Kruger zeide, vooral toen hij gewond was, heeft de Here zich bij vernieuwing aan hem geopenbaard. Dit alles — hun bereidheid en tevredenheid trof mij zeer diep. Ik zeide nog aan hen, dat ze nu maar vrij uit de grond des harten spreken moesten, want weldra zouden ze voor Gods aangezicht staan en dan moest het waarheid zijn. Daarop deed ik een gebed. Breed verzocht mij nog Ds. Murray (Pertrusville), die voor hen te Graaff Reinet in de gevangenis preekte, hartelijk namens hem te bedanken, daar zijn prediking hem tot grote zegen was.

De tronkbewaarder kwam binnen, nadat wij daar een half uur gesproken hadden. Stel u niet voor dat er vaardheid of schrik was — nee, kalmte — diepe ernst dat was al.

Naar de gerechtsplaats.

Kalm stapten wij drieën voor de „Gaoler” uit, beklommen de ambulanswagen en gingen voort naar het einde. Natuurlijk, hun aangezichten waren vervallen, zo als ieder zich kan voorstellen. Doodse stilte heerste! Onbegrijpelijke gedachten doorkruisten de ziel. Voort rolt de wagen in de vroege morgen. — Voor en achter paardruiers met geweren en bajonetten. Terwijl de hoeven der paarden door de straten dreunden, o! welke gedachte! Kommandant Breed (Vrijstater) en veldkornet Kruger zullen weldra de prooi zijn van het moordend lood en in de groeve der vertering gelegd worden.

Zo, zo snelt de wagen voort!

Een eind van het graf hield de wagen vijf minuten stil. Toen was het alsof Kruger wat zenuwachtig zei: „Ik wens nu dat het maar voorbij was.”

„Broeder Breed is u volkomen zeker als u de ogen hier sluit dat u in heerlijkheid zal aanlanden?” Waarop hij met een blijde tint op het gelaat antwoordde: Ja, volkomen zeker.” Kruger gaf mij hetzelfde antwoord. De toon waarop zij spraken gaf mij een zeker gevoel van tevredenheid in eigen ziel.

Juist passeerden wij hun graf, dat ik hun wees, waarop zij antwoordden: „Ja, wij zien.”

De wagen hield stil, wij klommen af en gingen naar de twee platte stoeltjes; achter elke stoel waren twee ijzeren paaltjes ingeplant om de stoelen vast te doen staan.

Breed nam mijn hand. — „Ik dank u hartelijk Meneer voor uw goede woorden,” drukte mijn hand, en staarde mij moedig in de ogen. O! die druk, dat staren! Vergeef, nee, dat kan ik niet. „Tot wederziens!” zei hij. „Zie op Jezus Christus. Vaarwel.”

Zo ook Kruger.

Daarop drukten zij elkander de hand en Kruger sprak: „Broeder, wij hebben hier saâm gestreden, saâm geleden. — De Here geve dat wij saâm de eeuwigheid ingaan.”

Zij zetten zich neder, werden op de stoel gebonden en geblinddoekt. De Kommandant vroeg mij: „Have you said your prayers?” „Ja.”

We gingen achter de mannen die schoten staan, tien of vijftien treden van hen.

Kruger trede Breed, die de schoten door de borst kreeg, boog voorover en gaf nog tekenen van leven. Kruger, die de schoten door het hoofd kreeg, was onmiddellijk dood. De touwen werden losgeknipt. Zij werden in komaarsen gerold en in het graf geworpen.

Kalm en moedig waren ze. Het was of hun kalmte zich paarde met de kalmte van die schone morgen. Breed en Kruger waren niet meer. —

BRIEF van D. C. BREED.

GRAAFF REINET, 9 Okt. 1901.

Mrs. W. C. BREED.

Waarde en liefhebbende Moeder, Broeder en Zusters.

Met een teder hart moet ik u melden, dat ik nog wel ben met gezondheid door Gods goedheid, en wens het ook

van u te mogen horen. Verder moeder, ben ik hier in de gevangenis. Geliefde moeder, broeders en zusters, u moet toch allen de Here voor ogen houden. Bid voor ons allen, en zoek de Here terwijl Hij te vinden is. Zoek haastelijk, wacht toch niet eerst tot het te laat is. Moeder, wees getroost, alles zal recht komen. God leeft en ziet moeder, ik moet zeggen dat deze gevangenis mij terecht gebracht heeft van mijn zonden. Ik gevoel mij gelukkig, ik heb God ontmoet. Moeder, wij moeten aanhouden de Heer te zoeken. Het is heerlijk in Hem te zijn, en Hij in u, dan gevoelt gij geen bezwaar. De zwaarste straf is niets. De Heer heeft gezegd, die op Mij bouwt, heeft op geen zand gebouwd. Laten wij op God alleen bouwen en wij zullen alles ontvangen.

Voorts moet ik eindigen met mijn brief, maar niet met mijn veriangend hart.

Met beste groete van uw kind,

D. C. BREED.